

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

№ 142 (373)

17
И Ю Л Ъ
ЯКШАНБА
1955 ЙИЛ
—
БАХОСИ
20 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КПТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАХАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАХАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

В.И. ЛЕНИННИНГ МЕХНАТ УНУМДОРЛИГИ ПРОВАРДИДА, ЯНГИ ИЖТИМОЙИ ТУЗУМНИНГ ГАЛАБАСИ УЧУН ЭНГ МУХИМ, ЭНГ АСОСИЙ НАРСА ЭКАНЛИГИ ТУҒРИСИДАГИ КЎРСАТМАСИГА АМАЛ ҚИЛИБ, КОММУНИСТИК ПАРТИЯ СОЦИАЛИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ БАРЧА ЭТАПЛАРИДА МЕХНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ТУХТОВСИЗ ОШИРИШГА ДОИМ КАТТА АҲАМИЯТ БЕРИБ КЕЛДИ ВА КАТТА АҲАМИЯТ БЕРМОҚДА. МЕХНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ХАЛҚ ХУЖАЛИГИНИНГ БАРЧА ТОРМОҚЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МУВАФФАҚИЯТЛАРГА ЭРИШИШНИ, РЕАЛ ИШ ҲАҚИНИ КУПАЙТИРИШ, ХАЛҚНИНГ МОДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЯЛПИ ЮКСАЛТИРИШНИ ТАМИНЛАЙДИ.

(КПСС МК Пленумининг қароридан).

Саноатни янада юксалтириш, техникани янада тараққий этдириш ва ишлабчиқаришни ташкил этишни янада яхшилаш вазифалари тўғрисида

Ўртоқ Н. А. БУЛГАНИННИНГ КПСС Марказий Комитети Пленумида 1955 йил 4 июльда қилган докладиди

I.

Саноат ишининг ба'зибир якунлари тўғрисида

Ўртоқлар! Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Марксизм-ленинизмнинг асосий қонунларига асосланиб, социалистик саноатни халқ хўжалигининг асосий этабини тармоғи деб ҳисоблаб келдилар ва ҳисобламододалар.

Юксак даражада ривожланган саноат — Совет давлати қураётганинг энг асосий, меҳнаткашлар фаровонлигини юқою ошириш мандобиди. Мамлакатимизнинг саноат тараққиёти нечоғлик юксак даражада бўлса, биз социализмда коммунизмга ўтишни шу қадар муваффақиятли амалга оширолаемиз.

Социалистик саноатимиз биз сайин ўсоқда ва мустақамламоқда. Саноатни ривожлантириш соҳасида яришган муваффақиятларимиз В. И. Лениннинг ва унинг ишларини давом этдирган И. В. Сталиннинг давлатимиз индустриал қураётгани бугун чоралар билан ривожлантириш ва мустақамлаш тўғрисидаги вазиятларини изчиллик билан ва энг яхши амалга ошириш натижасидир.

Иккинчи жаҳон уруши йилларида СССР саноатига гоят катта зарар етказилганига қарамай, Совет давлати социалистик хўжалик системасининг афзаллиқларидан фойдаланиб, саноатининг урушдан аввалги ишлабчиқариш даражасига тегишда етиб олиш билан бирга у даражадан анча ўзи юқою кетишга ҳам муваффақ бўлди.

Хозирги кунда биз қоникши билан қай қилимоқчи. Коммунистик партия XIX с'езининг бешинчи бешилликда саноатни ривожлантириш тўғрисидаги директивалари бажарилишига қармай, балки ошириб бажаришмоқчи.

Маълумки, партияимизнинг XIX с'ези СССРда саноат ишлабчиқариш даражасини бешиллик мобайнида тахминан 70 процент ошириш ҳақида илҳомлаган берган эди. Бу вазифа муваффақиятли амалга оширилган бўлганда, бешинчи бешиллик план саноат ишлабчиқаришининг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Бунда шу нарсага қай қилиб ўтиш айниқса муҳимки, бешиллик планнинг ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш ўсишини юқою олиш билан бирга, ишлабчиқариш мундариғидан илҳом бажаришмоқчи. 1951—1955 йиллар планга юқою олиш билан бирга, ишлабчиқаришнинг умумий ҳажми бўйича 1955 йил 1 майгача я'ни 4 йил 4 ойга бажарилади.

Совет Иттифоқида 1954 йилда дун'ёда биринчи марта атом энергияси билан ишлайдиган 5 мегаватт қувватли саноат электростанцияси ишга туширилди. Хозирги вақтда 50 мегаватт ва 100 мегаватт қувват берадиган атом электростанциялари қуриш соҳасида иш олиб бормоқда.

Бизнинг машинасозлик саноатимиз бешиллик план топширигини белгиланган мундариғидан 8 ой илҳом бажариб, машинасозлик ва металл ишлаш саноати маҳсулотининг умумий ҳажми 1955 йилда 1950 йилга нисбатан икки баравардан зиёд бўлган. Урушдан аввалги 1940 йилга нисбатан эса 4,6 баравар ортади.

Совет машинасозлиги мамлакат халқ хўжалигининг барча тормоқларини юксалтириш ва реконструкция қилиш соҳасида жуда катта роль ўйнади. Бизнинг металлургия заводларимиз, кўмир шахталаримиз, электростанцияларимиз, химия заводларимиз, бинокорлик материаллари саноати, ўрмон саноати, энгил саноат ва оқиқ-оқват саноати корхоналаримиз, транспорт ва қурилышларимиз совет машинасозлиги заводларидан тайёрланган техника билан таъминланган.

Кўчли машинасозлик саноати қишлоқ хўжалигини ҳам янги техника билан узуксиз таъминлаб бериш имконини берди. 1940 йилнинг охирида қолхоз, МТС ва совхозларга 684 минг трактор (15 от кучига эллантрик ҳисоблаганда) бор эди, хозирги вақтда эса уларнинг сони 1 миллион 400 мингдан ҳам ортди кетди; 1940 йилнинг охирида 182 минг гага қомбайн бор эди, хозирги вақтда эса уларнинг сони 350 мингга етди. Бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг сони ҳам тахминан шундай сур'атларга кўйилди. 1940 йилда қишлоқ хўжалигини 228 минг юк автомобиллари бор эди, хозирги вақтда эса қишлоқ хўжалигининг автомобиль паркига 450 мингдан ортди автомобиль бор. Ана шу қудратли техника бўлмаганда кўрик ва бўя ерларни ўзлаштириш, дон етиштиришни, техника экинлари ва чорвачилик маҳсулотларни етиштиришни кўпайтириш вазифаларини ҳал этолмаган бўлар эдик.

Бешинчи бешилликда оғир саноат ва қишлоқ хўжалигини ўзганлиги энгил саноатни ва оқиқ-оқват саноатини муваффақиятли суратда ривожлантириш учун мустақам база юқою кетди. Халқ исте'мом товарларини ишлаб чиқариш юқою олиш партия XIX с'езининг директиваларида белгиланган топшириқ ошириб бажарилади.

Халқ исте'мом моллари ишлаб чиқариш даражаси 1955 йилда 1950 йилга нисбатан ишлаб чиқариш даражасидан бешиллик планда кўзда тутилган 65 процент ўрнига 72 процент қилиб бажарилади.

Саноатнинг ва биринчи гада оғир индустриянинг ўзганлиги Ватанимизнинг муҳофаза қилинишини янада кўпроқ мустақамлаш имконини берди. Совет Иттифоқининг Қуролли Қучлари саноатини энгил ҳарбий техника оқмоқларидан, Совет Армияси ва Ҳарбий-Энгил Флотига хозирги замон қурол-яроғларининг зарур бўлган ҳамма турлари билан таъминламоқда.

СССР саноатининг тез сур'атлар билан ривожланаётганлиги социалистик экономиканинг капиталлик мамлакатларга экономикага нисбатан гоят устуни эканлигини исбот қилди. 1954 йилда Совет Иттифоқида саноат маҳсулоти ҳажми 1929 йил даражасидан 18 баравар ошган бўлса, АҚШ да саноат маҳсулоти шу давр ичнда 2,1 баравар, Англияда 72 процент, Францияда 14 процент ва Италияда 77 процент кўйилган.

Бизнинг партияимиз оғир саноатни устуни даражада ривожлантириш тўғрисидаги ленинчи йўлни изчиллик билан давом этдирганлиги тубайли социалистик саноатнинг барча тормоқларидаги муваффақиятларини кўлга кiritиш мумкин бўлади. Ленин таъини берадики, ишлабчиқариш вазифалари ишлаб чиқариш устуни даражада, я'ни тезроқ ўстириш илҳомий қонунидир. Коммунистик партия ана шу қонуни талабларига асосланиб, ўзининг илҳомий сибегини амалга ошириб келиб ва амалга оширмоқда. Партия бешинчи бешилликда ҳам оғир индустрияни устуни даражада ривожлантириш йўлини изчиллик билан амалга ошириб келмоқда.

Бу нарсага яна шунинг учун ҳам таъкидлаб ўтиш муҳимки, халқ иқтисодиётида бизда хозирги даврда оғир индустрияни тезроқ сур'атлар билан ривожлантириш зарурати қолмайди, деб ҳисоб қилишга уришган айрим экономистлар бўлмагани маълум. Ана шундай назариялар аниқликка, я'ни биз ролд ривожланган оғир саноатга эга бўлганимиз бир пайтда оғир саноат учун ҳам, энгил саноат учун ҳам тараққиётнинг бирхил сур'атларини белгилаш мумкин ва ҳатто энгил саноатни тезроқ ривожлантириш мумкин, деб таъкид қилишлар.

Бундай да'волар марксизм-ленинизмга таъминда ёт бўлиб, партиянинг беш йўлини ревизия қилишга уришганда, мамлакатимиз металл, электр қуввати, кўмир, нефть, машина ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқаришнинг қамалтириш йўлига туширишга уришганда бошқа бир нарса эмас. Бу эса бугун халқ хўжалигини ривожлантиришга қалокатли та'сир кўрсатган бўлар эди, дуншам империалистик лагер олдига Совет Иттифоқини қурол-сизантандир қўйган бўлар эди. Ватанимизнинг илҳомий ва муҳофаза қувватини заифлаштириш бўлар эди.

Партия ана шу айтилинича нуқтан назарларига ўз вақтида фой қилди. Марксизмни адолатли равишда Марксизм Комитетининг январь Пленумида ҳаққоний суратда қаттиқ зарба берилди. Коммунистик партиянинг оғир саноатни устуни даражада ривожлантиришга қаратилган беш йўли ҳуз' устасига мустақам йўл бўлиб келиб ва шундай йўл бўлиб қолади.

Марксизм Комитетининг январь Пленуми таъкидлаб ўтдики, партия бугун халқ хўжалигининг ва Ватанимиз энгилмас муҳофаза қилинишининг мустақам асоси, совет халқи фаровонлигининг манбаи бўлган оғир индустрияни янада ривожлантириш илҳомийлик ҳозир ҳам асосий вазифа деб ҳисоблайди. Бунинг ма'носи шунки, оғир саноат бундан бўён ҳам халқ хўжалигининг бошқа тормоқларига нисбатан тезроқ ривожланаётганлиги, биз қилгани, қора ва рангли металлургия, электр қуввати, станок, машиналарни, дархил асбоб-ускуна ва механизмларни, химия маҳсулотларини, бинокорлик материалларини ва бошқа маҳсулотларини биз сайин кўпроқ ишлаб чиқаришимиз зарур. Энгил саноат ва оқиқ-оқват саноати, қишлоқ хўжалигини, шунингдек халқ хўжалигининг бошқа тормоқлари шу асосгагина ривожланиши мумкин.

Социалистик саноатнинг ятуқлари катта ва шубҳасиздир. Аммо, Ватанимизнинг манфаатлари фан ва техниканинг ҳозирги юқою олиш даражасида қолганидан фойдаланиш асосида саноатни янада юксалтириш талоб этилади.

Биз, саноатнинг муваффақиятларига муносиб баҳо бериш билан бирга, халқ хўжалигининг бу тормоғидан маълум қамчиликларни билишга қаратилган қишлоқ хўжалигини ҳам бошқа қамчиликларни тегишда йўқотиш тадбирларини ишлаб чиқишимиз лозим. Саноат ишларига доир тўб масалаларни яхши билиб олиш, партия ва халқ олдига шундай вазифаларни қўйиш керакки, бу вазифаларнинг ҳал этилиши социалистик индустриянинг иш даражасини янги, янада юксак босқичга кўтарсун.

II.

Саноатда техникани янада тараққий этдириш учун

Социалистик ишлабчиқаришни тўхтовсиз ўстиришни юксак техника базасида техникани тўхтовсиз тараққий этдириш тақдириданга амалга ошириш мумкин. Партияимиз халқ хўжалигини илҳом техникани жорий қилиш масалаларига ҳаминча катта аҳамият бериб келиб. Бу катта ва муҳим ишга уришган кейинги даврда аниқгина муваффақиятларга қўлга киритилди.

Бизнинг олимларимиз ва инженирларимиз, ихтирочиларимиз ва рационализаторларимиз фани ва техникани тўхтовсиз олга сийлашмоқдалар, янги машиналар, механизмлар, асбоблар ва материаллар яратиб бормоқдалар. Иш унуми анча юқою бўлган технокорик процессларни ўзлаштирмоқдалар.

Ленин фан ва техника бир жойда тўхтаб қолмайди, у ривожланади, олға боради. Бинобарин бугун янги, илҳом бўлган нарса эртага эскириб қолади, турмушдан орқда қолади. Авиация ва радиотехника сизлар билан бизнинг кўз олдимида вуқудга келиб ва қудратли кучга айланди, электр қуввати эса турмушнинг ҳамма томонларида синиб кетди. Химия жуда катта муваффақиятларга эришти, фанат кейинги ўн йилнинг ўзигагина, у, металл, ёғоч, жун, ипақ ва бошқа кўп нарсаларнинг ўрнини босадиган юқою янги материалларни яратиб берди.

Фан ва техника юксак ва ўзакетган даражада юксак тегишликлари, босимлар ва температураларни тобора кўпроқ адолат қилиб йўлга ривожланиб бормоқда. Атом илҳом энергияни олтиш ва ундан фойдаланиш методларининг қамил қилинганлиги фан ва техникани ривожлантиришнинг хозирги босқичидир юксак қўбқинди. Биз энгил илҳомий-техника ва саноат революцияси оstonасида турибмизки, бу революция ўзининг аҳамияти жиҳатидан бугун ва электр пайдо бўлиши сабабли рўй берган саноат революцияларидан ниҳоят даражада юқоюлир.

Мамлакатимизда саноат, транспорт, қурилыш ва қишлоқ хўжалиги техника жиҳатдан тўхтовсиз замоналаштирилмоқда, автоматика, телемеханика, радиотехника, электроника ва бошқа энгил янги техника муваффақиятлари ишлабчиқаришга жорий қилинмоқда.

Шу билан биргача, саноатнинг биргача тормоқларида техникани тараққий эттириш илҳом жиддий қамчиликлар бор. Бу қамчиликлар шундан иборатки, саноатнинг шу тормоқларида фан ва техниканинг муваффақиятлари ишлабчиқаришга етказилмасдан қолган бўлади. Бундан гап машиналарнинг унумдорлиги, тижаматлиги, иш ресурслари, олтириш, уларни бошқариш имконияти шундан иборатки, саноатнинг жуда катта резервларидан фан фойдаланишмоқда; саноатда, транспортда ва қурилышда ишлабчиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси ҳали ҳам етарли эмас; биргача тормоқларида ишлабчиқаришнинг илҳом технокориклиги ишлаб чиқиш ва ўзлаштиришга юқоюлир.

Техниканинг хозирги тараққиёти анча муқамалроқ машиналар, ускуналар, асбоблар яратиш ва ишлабчиқариш технокориклигини яхшилаш соҳасида кўпгина янги вазифаларни илҳом сурмоқда. Брок, машинасозларимиз яратиб бераётган машиналар ва ускуналарнинг кўпгина намуналари техника сифатлари жиҳатидан чет мамлакатларда чиқариладиган энгил янги намуналардан кейинга қолмоқда. Бундан гап машиналарнинг унумдорлиги, тижаматлиги, иш ресурслари, олтириш, уларни бошқариш имконияти шундан иборатки, саноатнинг жуда катта резервларидан фан фойдаланишмоқда; саноатда, транспортда ва қурилышда ишлабчиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси ҳали ҳам етарли эмас; биргача тормоқларида ишлабчиқаришнинг илҳом технокориклиги ишлаб чиқиш ва ўзлаштиришга юқоюлир.

Техника маданияти ва машинасозлиқни тараққий этдириш, аввало, станоксозлиқни ривожлантириш даражасига боғлиқдир. Ватанимизнинг станоксозлик саноати хозирги замон станокларининг кўпгина типларини — автоматлар ва ярим автоматларни, темирчилик-пресс ускуналарини, автоматик линияларни яратиб берди, лекин шундай бўлса ҳам, саноатнинг юқою унуми станокларга бўлган эҳтиёж ҳали ҳам қондирилмаётгани йўқ. Жумладан, станоксозлик саноати кўп позицияли хозирги замон металл қирғиш автоматлари, шифоовалька станоклари, тиш қирғиш берадиган станоклар ва бошқа станоклар билан саноатни тўла равишда таъминламаётди.

Станоксозларга уят бўлса ҳам, шунинг айтиш керакки, ба'зи заводлар эскириб қолган конструкциядаги станокларни қиқармоқдалар.

Масалан, «Комсомолец» станоксозлик заводи ишлаб берадиган тип қиқаридиган станоклар чет мамлакатларда биргача олтириш томонидан ишлаб чиқарилаётган шундайгина замонавий станокларга қараганда металл уч баравар секинроқ қирғиш беради, уларнинг иш қуввати эса икки баравар қамроқдир.

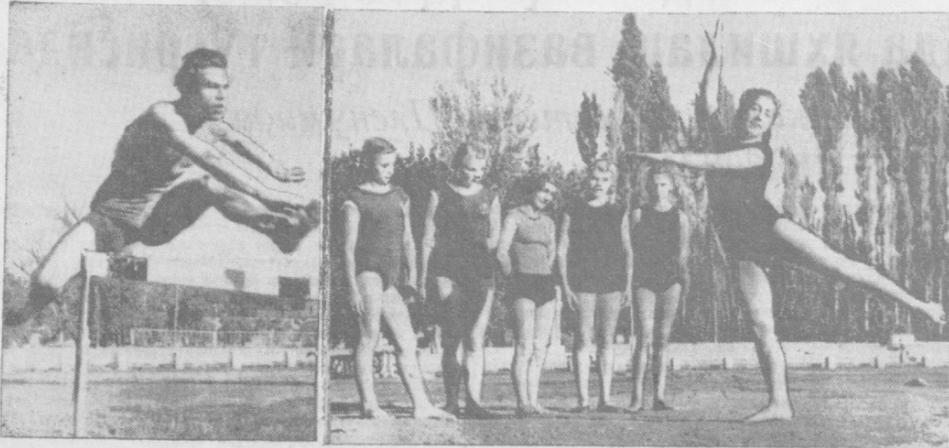
Чет мамлакатлардаги станоксозлик фирмаларининг кўпчилиги янги қирғиш берадиган ва гидрокорикроқ станокларни бўлган универсал токарлик станокларини уч-тўрт йилдан бери исте'момчиларга етказиб бормоқда. Гидрокорикроқ станоклар ўрнатилган бундай станокларнинг иш унуми эса илҳомий рабарав ортди. Аммо, бизнинг мамдуҳ «Красный пролетарий» заводимиз бундай станокларни ишлаб чиқаришга энгилгина тайёрларлик кўрмоқда.

Бизнинг станоксозларимиз қўву ва темирчилик-пресс машиналарининг саноат учун кероқлик биргача типларини қиқарилади, бунинг орқасида зароқовалар ва деталлар ишлаб чиқаришда янги прогрессив методларни жорий қилиш тўхталиб қолмоқда.

Бугун — Бутунитифок физкультурачилар куни

Суратда: 1. Республиканинг кучли спортчиси В. Тайманов («Буревестник») — тўсиқлардан ўтмоқда. 2. «Динамо» спорт жамиятининг акробатчилари. Олдидида Тамара Саакова.

Маҳоратимни янада ошираман

Физкультура ва спорт совет кишиларининг сеvimли машғулотларидан биридир. Бизда физкультура ва спорт борган сари оммавий тус олиб, кишиларимиз орасинда кўплай мухир физкультурачи ва спортчилар етишиб чиқмоқда. Мен ҳам ана шу ёшлар орасида етишиб чиқаётган спортчилардан бириман.

Менинг спорт билимим ва шугулланишимдан бери деярли кўп вақт ўтгани йўқ. 8-нчи синфда ўқиб юргангина биз физкультура дарида энгил атлетика билан шугулланмоқда эдик. Ушундан кейин мен 125 сантиметр баландликка сакрадим.

Менинг махсус тайёргарликсиз шунча баландликка сакраганимни кўрган ўқитучимиз В. П. Любаров, спорт билан жиддий шугулланганим, деб асаслаётди. Шундан сўнг, Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлими ҳузуринида спорт мактабининг энгил атлетика секциясига қатнаша бошладим.

Тренер Мария Михайловна Внучкова раҳбарлигида мен баландликка сакраш техникасини пухта ағаллашдиладим. Мувазим равишда машқ қилишим яхши натижалар берди. Эндиликте 135—140 сантиметр баландликка сакраш мен учун

одат тусига кириб қолди. Мен 15 — 16 ёшлар қизларнинг шаҳар мусобақаларида қатнашганда, 149 сантиметр баландликка сакраб анча муваффақият қозондим ва Бутунитифок мусобақасига қатнашим имкониятига эга бўлдим.

Муваффақият ўз ўзини келмади, балки мунтазам ва жишлий машқ қилиш туфайли қўлга киритилди. Энди мен аввалгига қараганда, ана баландроққа сакраш тўғрисида ўйлаётганим. Район спорт мусобақасида қатнашганимда 153 сантиметр баландликка қилиб сакраганим натижаси билан маъқ қилишимнинг самарасидир. Кейинроқ эса, мактаб ўқувчиларининг VII республика спартакиадасида қатнашганим ва 17—18 ёшлар қизлар учун белгиланган троеборье бўйича 1964 очко олиб, биринчи ўринни ағалладим ҳамда 157 сантиметр баландликка сакраб рекорд қўйдим.

Мен спортни жуда сеvimан ва бу соҳада янги муваффақиятларга эришиш учун чизилган маҳоратимни янада ошириб борамак. Мен шу кунларда СССР ҳалқаро спартакиадасига пухта тайёргарликдаман.

Валентина БАЛЛОД, Баландликка сакраш бўйича Ўзбекистон чемпиони.

Тошкент спорт базаларида

«Буревестник» сув станциясида соат 10 да физкультура коллективлари спортчиларнинг сузиш бўйича ва Тошкент ҳамда республика мухир спортчиларининг сакраш бўйича мусобақаси ўтказилди.

«Спартак» стадионида соат 8 да спартакчиларнинг энгил атлетика бўйича мусобақаси, кечқурун биринчилик учун шитангистларнинг мусобақалари бошланди.

Соат 19 да Тошкент округ офитерлар уйи ва «Буревестник» футбол командаларининг республика биринчилиги учун учрашуви бўлади.

Тошкентнинг Қирғизистон, Туркманистон ва Ўзбекистон республикалари ДОСААФ командалари биринчи марта мотоспорт бўйича ипподромда мусобақалашдилар. Соат 11 да старт берилди.

Пушкин номи маданият ва истироҳат боғида соат 19 да классик кураш бошланди.

Суратда: теннисчи Л. Мирзабоева. В. Сироткин фотолари.

НЕРУ ҲИНДИСТОН ҲУКУМАТИ МАЖЛИСИДА ДОКЛАД ҚИЛДИ

ДЕҲЛИ, 15 июль (ТАСС). Кеча Ҳиндистон ҳукуматидаги мажлис бўлиди. Мажлисда бош вазир Неру Совет Иттифоқи ва Европадаги бошқа мамлакатларга қилган сафари тўғрисида ахборот берди.

«Ҳиндустан таймс» газетасининг хабарига қараганда, Неру, совет раҳбарлари тинчликни астойдил истайдилар ва тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава бўладиган кенгаши муваффақиятли ўтишини хошлайдилар, деган фикрни айтган. У бундай дегани: Совет Иттифоқи тинчликни истайди, аммо Совет Иттифоқи саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида қандайдир бир завоқлик сезаётганини учун тинчликни истайди деб ўйлаш эра мумкин эмас.

«Таймс оф Индия» газетасининг ёзишича, Неру маршал Булганин билан ва бошқа бош вазирлар билан биргаликда чиқарган баёнотларининг аҳамиятини изоҳлаб берган. Неру, бу баёнотлар ҳозирги вақтда бугун дунёда сезилмаётган тинчликни истаганини ифода қилиб деб қайт қилиб ўтган.

«Ҳиндустан таймс» газетасининг хабарига қараганда, Неру, совет раҳбарлари тинчликни астойдил истайдилар ва тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава бўладиган кенгаши муваффақиятли ўтишини хошлайдилар, деган фикрни айтган. У бундай дегани: Совет Иттифоқи тинчликни истайди, аммо Совет Иттифоқи саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида қандайдир бир завоқлик сезаётганини учун тинчликни истайди деб ўйлаш эра мумкин эмас.

«Таймс оф Индия» газетасининг ёзишича, Неру маршал Булганин билан ва бошқа бош вазирлар билан биргаликда чиқарган баёнотларининг аҳамиятини изоҳлаб берган. Неру, бу баёнотлар ҳозирги вақтда бугун дунёда сезилмаётган тинчликни истаганини ифода қилиб деб қайт қилиб ўтган.

«Ҳиндустан таймс» газетасининг хабарига қараганда, Неру, совет раҳбарлари тинчликни астойдил истайдилар ва тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава бўладиган кенгаши муваффақиятли ўтишини хошлайдилар, деган фикрни айтган. У бундай дегани: Совет Иттифоқи тинчликни истайди, аммо Совет Иттифоқи саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида қандайдир бир завоқлик сезаётганини учун тинчликни истайди деб ўйлаш эра мумкин эмас.

ПАРИЖДА УЧ ГАРБИЙ ДАВЛАТ ВАКИЛЛАРИНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

ПАРИЖ, 15 июль (ТАСС). Матбуотнинг ва Франс-Пресс агентлигининг хабаридан маълум бўлишича, Даллес, Макмиллан ва Пинэ ўртасида бугун Франция ташқи ишлар вазирлигининг бўлаган кенгаши Жаннава кенгашида уч давлат тўғрисидаги сўбат ҳақида АҚШ, Англия ва Франция экспертлари томонидан тайёргарлик қилиб ўтказилган. Министрлар бу доқлад ҳақидаги ўз мулоҳазаларини айтганлар. Франс-Пресс агентлигининг хабарига қараганда, министрлар «Жаннава кенгаши учун ҳукумат бошқалиқлари номидан тайёргарлик қилиш мумкин бўлган тарзда Гарбининг умумий сўбатини ишлаб чиқарилган. Мажлис таъмом бўлганидан кейин ташқи ишлар

ва Франс-Пресс агентлигининг хабаридан маълум бўлишича, Даллес, Макмиллан ва Пинэ ўртасида бугун Франция ташқи ишлар вазирлигининг бўлаган кенгаши Жаннава кенгашида уч давлат тўғрисидаги сўбат ҳақида АҚШ, Англия ва Франция экспертлари томонидан тайёргарлик қилиб ўтказилган. Министрлар бу доқлад ҳақидаги ўз мулоҳазаларини айтганлар. Франс-Пресс агентлигининг хабарига қараганда, министрлар «Жаннава кенгаши учун ҳукумат бошқалиқлари номидан тайёргарлик қилиш мумкин бўлган тарзда Гарбининг умумий сўбатини ишлаб чиқарилган. Мажлис таъмом бўлганидан кейин ташқи ишлар

«СССРнинг эҳтимол тутилган таътирлари» ҳақида Гарбининг позициясини белгилаш билан шугулланган эди.

Даллес, Макмиллан ва Пинэ ўртасидаги кенгаши ана шу доқладни кўриб чиққани бағишланган. Матбуотда бошқалиқтан шартлардан маълум бўлишича, уч гарбий давлат ўртасида бир қанча муҳим ҳалқаро проблемаларда ихтилофлар бор ва эса баъдан бугунги музокараларнинг асосий мақсади гарбий давлатларнинг Жаннава бўладиган «умумий ҳаракатлари» тўғрисида битимга келишдан иборатдир.

Бугун кечқурун Гарбий Европа иттифоқи кенгашининг сессияси очилди. Бу иттифоқ етти мамлакатдан иборат. Гарбий сессиянинг кун тартибиде расман Саарла референдуми ўтказишга тайёргарлик қилиш ҳақидаги масала турса ҳам, Париж матбуоти бу сессиянинг қақрилиши тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава бўладиган кенгаши билан боғлиқ деб баҳолади.

Бугун кечқурун Гарбий Европа иттифоқи кенгашининг сессияси очилди. Бу иттифоқ етти мамлакатдан иборат. Гарбий сессиянинг кун тартибиде расман Саарла референдуми ўтказишга тайёргарлик қилиш ҳақидаги масала турса ҳам, Париж матбуоти бу сессиянинг қақрилиши тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава бўладиган кенгаши билан боғлиқ деб баҳолади.

Жаннава кенгаши олдидан

ЛОНДОН, 15 июль (ТАСС). Тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқларининг Жаннава кенгаши олдидан Англияда митинглар ўтмоқда. Бу митингларнинг қақрилиши Англия ҳукуматининг кенгашининг муваффақиятли ўтишини таъминлашга қақришмоқда.

Матбуотда бошқалиқ хабарларга қараганда қуриш саноати ходимлари федерациясининг Манчестер бўлими қақриган митингда резолюция қабул қилинган. Резолюцияда, Англия бош вазирини Жаннава кенгашига қилиб қайтаришга иттилоқ қилинган. «Биз шундай деб ҳисоблаймизки, — дейилади сўнгги резолюцияда, — агар Англия ҳукумати Германияни тинч йўл билан қайтадан бириктиришни, яъни қирини қуришни қақриганини ва тўрт давлат музокараларини ҳамма муҳим проблемалар юзасидан келишувга давом этдиришни талаб қилган петицияга 1500 дан кўпроқ имзо тўлаган.

Лондонда ва бошқа шаҳарларда тинчлик тарафдорлари халқаро проблемаларни тинч йўл билан ҳал этишга қақриган плакатлар кўтариб кўчалардан ўтганлар.

Вьетнам демократик республикасининг ҳукумат делегацияси СССР Фанлар Академиясининг Атом Электростанциясини бориб кўрди

Вьетнам Демократик Республикасининг Президент ва Бош Вазир Хо Ши Мин бошчилигидаги Ҳукумат делегацияси 15 июльда СССР Фанлар Академиясининг Атом Электростанциясини бориб кўрди.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари Н. М. Петов, Совет Иттифоқининг Вьетнам Демократик Республикасининг Фанвулода ва Мухтор Эҳсон А. А. Лавринчев, СССР Ташқи Ишлар Министрининг Протокол бўлими музирининг ёрдамчиси К. А. Бочетков делегацияга ҳамроҳ бўлишди. (ТАСС).

КОРЕЯДА ЯРАШ МАСАЛАЛАРИ БИЛАН ШУГУЛЛАНУЧИ ҲАРБИЙ КОМИССИЯДА

ПХЕНЬЯН, 15 июль (ТАСС). Корея Марказий телеграф агентлигининг мухбири хабар бериши: яраш масалалари билан шугуллануучи Ҳарбий комиссиянинг 14 июльдаги мажлисида генерал-лейтенант Ли Сан Чо ахборот бериб бердики, корей-хитойлар томонидан Жануари Корейдаги юк ташувидан икки пунктдан — Каннин, Бунсанган ва Шимолда Чихончидан ва Хиванмак инспекцион гуруҳларини вақтинча эвакуация қилишга розидир. Корей-хитойлар томонидан бетаф инспекцион гуруҳларининг составини ўзгартириш ҳам розидир.

Ёшларнинг шахмат-шашка мусобақаси

Икки ҳафта давомиде республика биринчилиги учун ўтказилган ёшларнинг шахмат-шашка мусобақаси якуланди. Бу мусобақаларда Ўзбекистоннинг энг кучли йилги ва қизларнинг 47 киши қатнашди.

Шахмат бўйича йилги бўлишида 14 яшар оғочга эга бўлган тошкентли, Бутунитифок мусобақаларининг биринчи бор қатнашгани Фридрих Богон ағаллаб, республика чемпиони унвонини олди. Иккинчи ўринни 12 очкога эга бўлган Хасодовский, учинчи ўринни эса Лаврен ағаллади.

Қизлар гуруҳида 13 яшар оғочга эга бўлган Тохидова Собирова биринчи ўринни ағаллаб, республика чемпиони деган унвонни олишга муваффақ бўлди. У бирор марта ҳам мағлубиятга учрамади. Курбонова, Сумчева ва Уманскалар 12 таян очко

олиб иккинчи, учинчи ва тўртинчи ўринни олишга эришдилар.

Шашка бўйича биринчи ўринни ва республика чемпиони унвонини тошкентли Толкушин олди. У 14 имкониятдан 12 очкога эга. Иккинчи ўринни Боракалпов унвонини вакили Сапаров олди. У 10 яшар оғочга эга. Тошкентли Чирашва 10 очкога эга бўлиб, учинчи ўринни ағаллади.

Мусобақалар республика ёшлари ўртасида шахмат-шашка спортининг кун саёйи кенгайиб бораётганини кўрсатди. Районлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуринидаги физкультура ва спорт комитетининг дипломлари ҳамда қимматбаҳо нарсалар билан мукофотландилар.

М. МУХИДИНОВ, Мастерликка кандидат, Тошкент шаҳар чемпиони.

Макмилланнинг баёноти

ЛОНДОН, 15 июль (ТАСС). Рейтер агентлигининг хабарига қараганда, Англия ташқи ишлар вазирлиги Макмиллан кеча самолётда Лондондан Парижга учиб кетган. У тўрт давлат ҳукуматлари бошқалиқлари ўртасида Жаннава бўладиган музокара олдидан ўтказилган кенгаши ҳақида қатнашди.

Макмиллан жўнаб кетгани олдидан баёнот бериб, мен, ҳаммаимиз умид қилаётганимиздек, самарали сўбатнинг биринчи бўлиши бошқалиқларининг, деган.

«Тайнийлик», — деган Макмиллан, — биз бу вазифани ҳал этишга, бир томондан, эҳтиёткорлик билан, иккинчи томондан, яхши умид билан киришмоғимиз керак.

Макмилланнинг баёноти олдидан баёнот бериб, мен, ҳаммаимиз умид қилаётганимиздек, самарали сўбатнинг биринчи бўлиши бошқалиқларининг, деган.

Федченко музлигида

Федченко музлигида метеорологлар учун муҳим маълумотларни жумладан буғуланиш ва навиллик, ёғатган ёғин ва қор, юрак чуққили тоғ қўбанининг қўни қамаштиручи нури ҳақидаги маълумотларни журунда ёзиб беришди. Ташқи ҳавонинг намлигини ўлчам жуда қийин эди. Приборнинг яхши ишлаши учун ҳамма вақт сув билан ҳўлаб туриш керак эди. Сув муалайди. Уни музлатмаслик учун йума қилиш керак? Метеорологлар бунинг йўлини ўйлаб топдилар. Улар сув селинган ичканини қийим остида, олам таянсига яқин жойда сақлашлар ва шундай қилиб сувнинг музлашига йўл қўйишди.

Метеорологлар бундай похазлардан қайтганларда, фақат ёғин гуручи қаша ва тон баланига тамаллиқ қилар, ҳатто оқибқатни грамлаб сарфлар эдилар. Аммо булардан тўққиз ой ўтар-ўтмас, бу грамлаб сарфлаш ҳам охиригига чегарага бориб тақалиб, эф-баэур еталитинг бўлиб қолди.